

Morten Jacobsen, væverlærling på Køng Fabrik 1833-1838, fritaget for militærtjeneste

Morten blev født 1814 i Arløse, Førsløv sogn, som søn af smed og husmand Jacob Olesen og hustru Birte Pedersdatter. Hjemmedøbt 29. december 1814 og dåben bekræftet i Førsløv Kirke den 12. februar 1815, vaccineret 30. oktober 1815. Han var det 5 ud af i alt 8 børn, hvoraf de 4 døde som små. Mortens ældre bror Peder blev smed og siden gårdmand i Arløse (gift med en søster til Mortens hustru). Mortens 2 søstre flyttede fra sognet, og nævnes som ugifte ved skiftet efter moderen i 1855.

An: 1814 S: 28 ^{de} Decbr.	Morten	Konfirmeret S: 29 ^{de} Decbr. 1814 - Døbt Publication 1 ^{ste} Søndag i Fasteløstid Febr. 1815	Jacob Olesen Husmand og Smed i Arløse og Hustru Birthe Pedersdatter	Førsløvgaard blev frembragt af sine Forældre Thomasdatter Kollert-Niels Pedersen Lijns Hustru i Arløse - stod hos Svendtønden Enken Karen Kirstine Olesdatter fra Førsløv-Faldere yngre og søgte Hans Pedersen, Bygges Ejendomsmand i Arløse og Lars Peds- ersen Kollert i Arløse Kollert.
--	--------	---	--	--

Morten blev konfirmeret 1829 i Førsløv sogn, og her fik han bedømmelsen "en udmærket dreng både i kundskaber og opførsel". Han boede hjemme indtil 1831, hvor han rejste til Holløse i Gunderslev sogn. Her opholdt han sig til 1833, jf. lægdsrulle, hvorefter han tog hjem til Arløse.

Han indgik 5-årig lærekontrakt med Køng Fabrik den 1. maj 1833. Det fremgår af lægdsrullen, at han har attest fra Køng Fabrik. Det betød, at Morten var fritaget for militærtjeneste, jf. hjemmeside fra Køng Museum "1825-29: Fabrikken lagt under *Directionen for de militære Uldmanufaktururer* (herved optoges en synsforretning af Fabrikken og Øbjerggård gods, LA) og der indføres nye teknikker. Et antal nye bygninger til fabrikken opføres 1825-27. Nye vævere blev rekrutterede blandt værnepligtige reserver af landmilitseren, som derved fritoges fra militærtjeneste."

Gl. Løbe. No.	Ny Løbe. No.	Fædrenes og Sønnernes Navne.	Sønnernes Fødested.	Al-der. Aar.	Høj- de. Tom.	Nu havende Opholdssted.	Betegnninger.
398	242	Jacob Olesen Morten	Arløse	18	3 1/2	Arløse fra 74	F #261
300	249	Dan Larsen Niels Christian	Holløse	16 1/2	1835	Arløse fra 74	F #171

I læretiden boede Morten på Køng Fabrik, hvor han kan ses sammen med de øvrige lærlinge ved folketællingen 1834.

Præstø, Hammer, Køng, Kjøng Bye, Kjøng Fabrik, 4, FT-1834, C5331

Navn:	Alder:	Civilstand:	Stilling i husstanden:
Hans Peter Petersen	35	Gift	Mester ved Fabriken
Kjeld Christian Schmidt	44	Enkemand	Fabrikskriver
Niels Rasmussen	33	Ugift	Mestersvend ved Fabriken
Karen Hansdatter	u	Ugift	Spolepige
Ane Nielsdatter	17	Ugift	Spolepige
Ane Hansdatter	22	Ugift	Rennepige
Ane Olsdatter	20	Ugift	Rennepige
Ole Larsen	22	Ugift	Væverlærling
Jens Villumsen	18	Ugift	Væverlærling
August Peter Ferdinand Bigum	16	Ugift	Væverlærling
Ole Rasmussen	22	Ugift	Væverlærling
Jørgen Peder Jørgensen	20	Ugift	Væverlærling
Anders Christensen	23	Ugift	Væverlærling
Peder Jensen	23	Ugift	Væverlærling
Jens Hansen Toft	18	Ugift	Væverlærling
Rasmus Pedersen	22	Ugift	Væverlærling
Jens Børgesen	28	Ugift	Væverlærling
Morten Jacobsen	20	Ugift	Væverlærling
Peder Hansen	19	Ugift	Væverlærling
Niels Christensen	30	Ugift	Væversvend
Jacob Gustavsen	37	Enkemand	Væversvend
Hans Jørgen Hemmingsen	24	Ugift	Væversvend
Ole Madsen	23	Ugift	Væversvend
Niels Larsen	25	Ugift	Væversvend
Rasmus Hansen	23	Ugift	Væversvend
Jens Lauritz Hansen	33	Ugift	Væversvend
Karen Madsen	78	Enke	Pension efter sin afdøde Mand ?? Hansen
Ane Pedersdatter	26	Ugift	Tjenestepige

Efter læretiden tog Morten tilbage til Arløse, hvor han var husmand og væver. Han fremlagde svendebrev fra Køng Fabrik dateret 1. maj 1838, og han havde kontrakt med Køng Fabrik 1838 - til mindst 1852. Han var fortsat fritaget for militærtjeneste.

Handwritten document snippet showing names and dates in cursive script. The text includes:

- Jacob Olsen
- 176
- 135
- Morten
- Arløse 24 64
- Arløse
- 1838
- 1841
- 1842

Morten giftede sig 13 oktober 1838 i Køng med Johanne Marie Nicolaisdatter Bender, der tjente i Køng Præstegård. De havde allerede i maj 1835 fået en datter, og de fik yderligere 5 børn. Morten var husmand og væver, og parret findes ved folketællingerne 1840, 1845, 1850, 1860, 1870 og 1880 i Arløse. De boede sammen med Mortens mor, der var enke, til hendes død i 1855. Deres barnebarn Jens Peder boede i en årrække omkring 1870 hos dem. Jens Peder blev smed og udvandrede ligesom sine 3 morbrødre til Amerika.

Mortens hustru døde 19 december 1897, og Morten døde 13. februar 1898. Boet efter Morten og Johanne blev opgjort 15 juni 1898. De 6 børn var enige om privat skifte, og boet var på 2832 kr. De fremmødte var: boelsmand Peter Nielsen, Kirkerup, arbejdsmand Peder Pedersen, Næstved, og togfører Jens Philip Dömler, København, der hver især repræsenterede deres hustruer, endvidere arvede de 3 sønner Niels Peter, Jacob og Christian Nikolai Mortensen, der er taget til Amerika, jf. skifteprotokollen for Øster Flakkebjerg herred 1896 - 1904.

Børnene:

Ane Juliane, 19-05-1835 til 16-01-1912	gift med arbmand og kornmåler Peder Pedersen, Næstved
Jacob, 02-02-1839 til efter 15-06-1898	tømrer, udvandret før 1868
Christian Nicolai, 30-12-1842 til 20-02-1927	landmand, udvandret 1867 til Geneseo, Illinois
Henriette, 26-02-1845 til 28-12-1932	gift med boelsmand Peter Nielsen, Kirkerup
Niels Peter, 07-02-1851 til 1945	landmand, udvandret 1870 til Chicago, senere Geneseo
Johanne Marie, 07-02-1851 til efter 1904	gift med togfører Jens Philip Dömler, København

Hanne Poulsen og Dorte Sandorff, marts 2016